

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrť leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsacega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. julija 1905.

C. kr. poštne hran. št. 864.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Zadruga: Poročilo o skupščini. Podaljšanje zadolžnic. Zveza pridelovalcev lanu v sudetskih deželah. Revizijsko poročilo. Bilance in promet. Denarni promet. Občni zbori. **Gospodarsko berilo:** Nova železnica in naše dolžnosti. Spomini z II. poučnega potovanja kranjskih kmetovalcev. Bučno olje. Koliko si pridelal letos slame. Higijena v rodbini. Vprašanja in odgovori. Razglasi.

ZADRUGA.

Poročilo

o naši skupščini morali smo radi drugega gradiva odložiti.

Podaljšanje zadolžnic.

(Konec.)

Ker pišemo že ravno o porokih in poroštvu, čemo tu opozoriti še na nekatere zakonite določbe o poroštvu.

Porok, kakor smo ga navedli pod štev. 1. — t. j. oni, ki jamči redno le za slučaj, da bi dolžnik ne izpolnil svoje obveze, lahko se takoj toži, če pride glavni dolžnik v konkurz ali pa se ob času zapalosti ne ve za njegovo bivališče, če ne zadene pri tem upnika kaka krivda (§ 1356. drž. zak.)

Kedo za koga drugega dolg poplača, zadobi pravice upnika in more od dolžnika povračilo plačanega dolga zahtevati. (§ 1358. drž. zak.); to določilo tiče se samo le porokov, ki so plačali dolg, ter tako zadobili pravice upnika, brez da bi jim bilo treba za to kake cesije (odstopnega pisma).

Ako porokuje več oseb za eden in isti cel znesek, jamči vsaka za cel znesek; če kateri teh porokov plača celi dolg, more zahtevati od drugih povračilo (§ 1359 drž. zak.) — i. s. redno na ta način, da zadeva vsakega jednak del.

Če bi upnik katerega takih skupnih porokov oprostil poročstva, seveda ne more več od njega zahtevati plačila, a njegovi ostali soporoki morejo potem vsejedno tudi od njega povračilo zahtevati.

Jamstvo poroka neha razmerno takrat, ko obveza dolžnika.

Če se zaveže porok izrecno za neko dobo, porokuje samo za to dobo — seveda mora to biti v zadolžnici jasno označeno.

Če preteče čas, v kojem bi moral dolžnik plačati, še poročstvo ni končano, če tudi bi upnik ne zahteval povračila; sme pa zahtevati porok od dolžnika varstvo.

A tudi upnik ima napram poroku v toliko odgovornost, v kolikor je vsled popustljivosti v iztirjanju dolga porok škodo trpel. (§ 1364. drž. zak.)

Kdor pa jamči kot „porok in plačnik“ — se ne more sklicevati na to določilo. V slučaju opravičene bojazni, da bi dolžnik ne mogel plačati, ali da se oddalji iz avstrijskih dežel, more porok zahtevati od dolžnika zavarovanje dolga.

Če porok (ne porok in plačnik) umrje — preneha poročstvo v treh letih po smrti, ako ni v tem času upnik pri porokovih dedičih dolga sodnijsko ali izvensodnijsko tirjal.

Vsa ta določila tičejo se, kakor smo na nekaterih mestih že pripomnili, najbolj porokov pri št. 1 —; naše posojilnice pa že s previdnosti zahtevajo, da jamči vsaki porok kot „porok in plačnik“, toraj se teh določil ne bodo ustrašile, pač pa bodo ravno z ozirom na ta določila pri poročstvih še bolj previdne.

Ko se zadolžnica podaljša, ostane navadno stari porok, ki naj kakor smo že rekli, v podaljšanje privoli; če je pa kak tehten vzrok, lahko, oziroma naj drug porok pristopi.

Če stari porok v podaljšanje ne privoli in dolžnik ne dobi drugega dobrega poroka, naj se dolg ali vknjiži ali pa, če ne dajo dolžnikova posestva zadostne varnosti, iztirja.

Da se pa morejo zadolžnice zmirom pravočasno podaljšati, mora imeti posojilnica natančen pregled, kedaj da posojila zapadejo.

Nekatere posojilnice radi tega redno vsaki mesec — in celo po večkrat pregledajo vsa posojila; pri malih zavodih se še s takim načinom shaja — pri večjih pa ne.

Priporočamo toraj vsem posojilnicam, da si oskrbijo za evidenco posojil posebni mehko vezani zvezek, ki naj bo pridejan glavni knjigi posojil.

Imenoval bi se tak zvezek „Pregled plačilnih rokov“ (škadenca) — in ga ima seveda „Zadružna Zveza“ v zalogi.

Priobčujemo naslednje vzorec:

Pregled plačilnih rokov.

Aktiv. štev.	Ime dolžnika	Ime poroka	Znesek		Opomba
			K	v	
1. oktober 1905					
12	Tratar Ivan	Gaber Nace	400	--	vknjiženo
30	Balon Miha	Janežič Jože	600	—	
1. april 1906					
48	Strgar Urh	Brezar Šime	100	—	
1. december 1906					
62	Vihar Fran	Grednik Tomaž	120	—	
itd.			itd.		

Zveza pridelovalcev lanu v sudetskih deželah.

Dne 2. svečana je bil v Grulihu na Češkem ustanovni zbor zveze lanarjev za sudetske dežele, Češko, Moravsko in Šlezijo.

Namen te zveze je v prvi vrsti to, da doseže carino na inozemsko predivo, s čimer bi se povzdignila rentabilnost domačega lanarstva, tudi se hoče potegovati za ugodnejše tarife pri prevažanju doma-

čega lanu. Svojim udom bo preskrbovala zveza pravo rusko laneno seme, stroje, gnojila, orodje, in razne pripomočke za pridelovanje lanu, kar mogoče po ceni. Dajala bo tudi brezplačno naznanila za prodajo gotovega prediva, nepristranska tržna poročila, skušala bo z razstavami in odlikovanjem prediva vneti lanarje k tekmovanju, razširjati poznavanje izdelanega blaga, zagotoviti solidno prodajo blaga in posredovati di-

rektno občevanje mej pridelovalci lanu in odjemalci prediva.

Kakor pridelovanje lanu, ravno tako bo skušala zveza povzdigniti tudi izdelovanje prediva, in bo v ta namen podpirala ustanovitev predivskih zadrug in stavbo zadrugnih terilnic.

Mnogoštevilne, blage namene lanarske zveze kar najtopleje pozdravljamo. Bogati tovarnarji imajo v Trutnovi že davno svojo zvezo predivnih interesentov, zato je bila ta zveza naravnost potrebna, da varuje oni nasproti korist kmečkih pridelovalcev lanu.

Revizijsko poročilo.

Revizija se je izvršila pri sledečih zadrugah:

59. Laško, kmetijsko društvo,
60. „ hranilnica in posojilnica,
61. Češnjica, sodarska zadruga,
62. „ hranilnica in posojilnica,
63. „ gospodarska zadruga,
64. Sp. Danje, mlekarška zadruga,
65. Sorica, hranilnica in posojilnica,
66. „ mlekarška zadruga,
67. Selce, hranilnica in posojilnica,
68. „ mlekarška zadruga,
69. „ kmetijsko društvo,
70. Metlika, hranilnica in posojilnica,
71. „ kmetijsko društvo,
72. Semič, hranilnica in posojilnica,
73. Preska, hranilnica in posojilnica,
74. Leskovec pri Ptuj, kmetijsko društvo,
75. Cirknica, konsumno društvo,
76. „ hranilnica in posojilnica,
77. Planina, hranilnica in posojilnica,
78. Cirknica, mlekarška zadruga,
79. Šmartno pri Litiji, hranilnica in posojilnica,
80. Jesenice, hranilnica in posojilnica,
81. „ I. delavsko konsumno društvo,
82. Kranjskagora, posojilnica,
83. Podkoren, kmetijsko društvo,
84. Rateče, kmetijsko društvo,
85. Mošnje, hranilnica in posojilnica,
86. Trnovo, gospodarsko društvo,
87. Slovenjgradec, kmetijska zadruga,
88. Bled, kmetijska zadruga,
89. „ hran. in pos. za blejski kot,
90. Gorje, kmetijsko društvo,
91. Št. Vid nad Ljubljano, I. kr. miz. zadr.
92. Gorje, hranilnica in posojilnica,
93. Dobrunje, hranilnica in posojilnica,
94. Roč, društvo za štednjo i zajmove,
95. Ribnica, hranilnica in posojilnica,
96. Knežak, „ „ „
97. Trnovo, „ „ „
98. Vrhnika, „ „ „

99. Marnberg, posojilnica,
100. Št. Ilj pri Turjaku, kmetijska zadruga,
101. Dolsko, mlekarška zadruga,
102. „ hranilnica in posojilnica,
103. Št. Ilj pri Velenju, kmetijska zadruga,
104. Št. Ilj pod Turjakom, posojilnica,
105. D. M. v Polju, konsumno društvo,
106. „ „ „ „ hranilnica in posojilnica,
107. Šmartno, zeljarska zadruga,
108. Mokronog, I. okrajna posojilnica,
109. Št. Rupert, hranilnica in posojilnica,
110. Št. Jur pod Kumom, hran. in pos.
111. Zagorje ob Savi, ljudska hran. in pos.
112. Izlake-Zagorje, mlekarška zadruga,
113. Izlake, hranilnica in posojilnica,
114. Tržič, I. delavsko konsumno društvo,
115. „ hranilnica in posojilnica,
116. Komenda, hranilnica in posojilnica,
117. Vodice, hranilnica in posojilnica,
118. Smlednik, hranilnica in posojilnica,
119. Dobrépolje, kmetijsko društvo,
120. „ posojilnica,
121. Fara pri Kostelu, hranilnica in posojilnica,
122. Struge, hranilnica in posojilnica,
123. Šmarije, „ „ „
124. Trebelno, mlekarška zadruga,
125. Žužemberk, hranilnica in posojilnica,
126. Zagradec, „ „ „
127. Krka, „ „ „
128. Št. Vid pri Zatičini, hran. in pos.
129. Zatičina, posojilnica,
130. Višnjagora, hranilnica in posojilnica,
131. Trebelno, „ „ „
132. Št. Janž, „ „ „
133. Tomišelj, „ „ „
134. Borovnica, „ „ „
135. Ig-Studenec, kmetijsko društvo,
136. Ig, hranilnica in posojilnica,
137. Tržišče, hranilnica in posojilnica,
138. Žužemberk, kmetijsko društvo,

VABILO

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tomišlju,

reg. zadruge z neom. zavezo,

ki se vrši v nedeljo, dne 23. julija 1905 ob 3. uri popoldne
v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje letnega računa.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Denarni prometi in bilance.

Hranilnica in posojilnica v Borovnici,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za tretje upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 208, v upravnem letu priraslo 34, odpadlo 5, koncem leta 237.

Deleži: stanje začetkom leta 208, v upravnem letu priraslo 34, odpadlo 5, koncem leta 237, odpovedano: 0.

Denarni promet: K 403.001.01.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	68	—	Deleži	18	—
Hran. vloge s kapit. obrestmi	98.274	89	Vzdignj. hran. vloge	79.102	91
Vrnjena posojila	16.709	30	Dana posojila	37.560	20
Tekoči račun z zvezo	72.304	63	Tekoči račun z zvezo	74.278	53
Inventar nepremični	700	—	Inventar nepremični	348	38
Obresti tekoč. računa	378	53	Obr. hr. vlog izplač.	899	62
Plačane obr. od pos.	10.212	01	Obr. hran. vlog kap.	8.360	82
Upr. in uradni prisp.	135	23	Obr. pos. povrnjene	69	40
Pristopnine	21	80	Upr. in uradni stroški	472	48
Najemnina od hiše	682	50	Rent. dav. in nep. pri.	111	01
Got. zač. leta 1904	2.136	48	Hišno najemni davek	156	29
			Gotov. konec l. 1904	245	73
	201.623	37		201.623	37

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	198.127	46	Deleži	730	—
Tek. račun s zvezo	17.452	32	Hranilne vloge s kapitaliz. obrestmi	225.642	44
Inventar premični	177	58	Predpl. obrest pos.	552	64
Inventar nepremični	13.571	61	Rez. zaklad z obr.	2.115	84
Zaost. obresti posojil	289	37	Čisti dobiček	1.227	15
Delež pri „Zadr. zv.“	200	—			
Delež pri Ljuds. pos.	4	—			
Gotov. 31. dec. 1904	245	73			
	230.068	07		230.068	07

Hranilnica in posojilnica v Leskovici,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 79, v upravnem letu priraslo 3, odpadlo 3, stanje koncem leta 79.

Deleži: začetkom l. 1904 79, v upravnem letu priraslo 3, odpadlo 3, koncem l. 1904 79, odpovedano: 0.

Denarni promet: K 73.612.02.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	6	—	Deleži	6	—
Hran. vloge s kapit. obrestmi	22.153	81	Vzdig. hran. vloge	8.574	04
Vrnjena posojila	6.458	—	Dana posojila	7.483	—
Obresti tek. računa	1.070	11	Tekoči račun s zvezo	18.170	11
Plač. obr. od posojil	1.520	96	Obr. hr. vlog izplač.	17	19
Uprav. in urad. pris.	—	60	Obr. „kapit.“	2.297	31
Pristopnine	2	40	Obr. pos. povrnjene	5	20
Razno	—	40	Upr. in urad. stroški	93	29
Gotov. začetkom leta	2.328	64	Rentni davek in neposr. pristojbine	24	96
	36.940	92	Gotov. 31. dec. 1904	269	82
				36.940	92

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	36.805	24	Deleži	158	—
Tekoči račun s zvezo	29.174	20	Hranilne vloge s kapitaliz. obrestmi	66.391	57
Inventar premični	216	43	Predpl. obr. posojil	142	14
Zaostale obr. posojil	618	49	Rez. zaklad z obr.	1.287	84
Vrednost tiskovin	10	—	Čisti dobiček	318	63
Delež pri Zadr. zv.	200	—			
Delež pri Zadr. tisk.	500	—			
Delež pri „Union“	500	—			
Delež pri „Lj. pos.“	4	—			
Got. koncem l. 1904	269	82			
	68.298	18		68.298	18

Okrajna posojilnica v Mokronogu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za ednajsto upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 215, v upravnem letu pristopilo 18, izstopilo 59, koncem leta 174, z vplačanimi deleži K 4.771—; odpovedano 17.

Denarni promet: K 152.060.28.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	372	—	Deleži	756	—
Hran. vloge s kapit. obrestmi	31.104	55	Vzdig. hran. vloge	32.884	21
Vrnjena posojila	10.802	—	Dana posojila	23.220	—
Plač. obr. od pos.	4.229	23	Tekoči račun s zvezo	14.785	14
Upr. in urad. stroški	33	41	Inventar premični	50	—
Pristopnine	46	—	Obr. hran. vlog izpl.	210	09
Zamudne obresti	52	24	Obr. hran. vlog kap.	2.303	11
Got. zač. leta 1904	449	64	Obresti tek. računa	506	06
			Obresti pos. povrn.	36	40
			Upr. in urad. stroški	65	38
			Rent. d. in nep. prist.	41	54
			Nagrade	660	—
			Za dobre namene	47	—
			Snaženje sobe	12	—
			Poštnine	31	91
			Za tiskovine	34	64
			Got. koncem l. 1904	773	32
	76.416	80		76.416	80

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	79.507	16	Deleži	4.771	—
Inventar premični	157	87	Hranilne vloge s kapitaliz. obrestmi	58.192	02
Zaostale obr. posoj.	850	58	Tekoči račun s zvezo	13.999	10
Vrednost tiskovin	41	22	Predplač. obr. posojil	661	43
Delež pri „Zadr. zv.“	200	—	Nepl. uradni stroški	7	60
Zamudne obresti	42	81	Rezervni zak. z obr.	2.611	57
Gotov. 31. dec. 1904	773	32	Čisti dobiček	1.330	24
	81.572	96		81.572	96

Posojilnica v Št. Ilju pod Turjakom,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za peto upravno leto 1904.

Člani: začetkom leta 1904 134, v upravnem letu pristopilo 28, odpadlo 7, koncem leta 1904. 155.

Deleži: začetkom leta 1904. 134, v upravnem letu prirastlo 28, izplačano 7, koncem leta 1904. 155; odpovedano: 7.

Denarni promet: K 198.017-56.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži	350	—	Deleži	70	—	Posojila	93 027	91	Deleži	1.630	—
Hran. vloge s kapit. obrestmi	39.893	06	Vzdig. hranil. vloge	28.106	61	Inventar premični	439	07	Hran. vloge s kapit. obrestmi	90.340	46
Vrnjena posojila	21.637	38	Dana posojila	49 927	—	Zaostale obr. posojil	471	69	Tek. račun s zvezo	713	15
Tekoči račun s zvezo	32.969	09	Tekoči račun s zvezo	15 377	40	Delež pri Zadr. zvezi	200	—	Rezervni zaklad z obrestmi	1.094	39
Inventar premični	212	15	Obr. hr. vl. izplačane	47	64	Gotov. 31. dec. 1904	2.470	90	Čisti dobiček	401	54
Obresti tek. računa	377	40	Obr. hr. vl. kapitaliz	3.462	73						
Plač. obr. od posojil	4.186	33	Obr. tekočega računa	11	59						
Upr. in urad. prisp.	94	09	Obr. pos. povrnjene	53	93						
Pristopnine	70	—	Upr. in urad. stroški	672	89						
Zamudne obresti	24	79	Rentni davek in neposred. pristojbine	43	54						
Za koleke in tiskov.	53	65	Gotov. 31. dec. 1904	2.470	90						
Got. začetkom l. 1904	376	11									
	100 244	23		100.244	23		96 609	57		96-609	57

Hranilnica in posojilnica v Tomaju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1904.

Člani: začetkom leta 1904. 354, v upravnem letu pristopilo 30, odpadlo 0, koncem leta 1904. 384.

Deleži: začetkom leta 1904. 354, v upravnem letu prirastlo 30, izplačano 0, koncem leta 1904. 384; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 106.157-23.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži	60	—	Vzdig. hran. vloge	15 241	97	Posojila	66.698	53	Deleži	780	—
Hran. vloge s kapit. obrestmi	28.331	50	Dana posojila	14 407	—	Tekoči račun s zvezo	10.978	21	Hranilne vloge s kapitalizov. obrestmi	75 310	86
Vrnjena posojila	8.981	—	Tekoči račun s zvezo	19 812	39	Inventar premični	166	82	Predp. obr. posojil	55	99
Tek. račun s zvezo	11.512	83	Inventar premični	20	—	Zaost. obr. posojil	1.123	14	Rezervni zaklad	2 841	68
Obresti tek. računa	112	19	Obr. hran. vlog izpl.	122	20	Delež pri Zadr. zvezi	200	—	Čisti dobiček	1 025	94
Plač. obr. od posojil	3.808	66	Obresti hranil. vlog kapitalizovane	2 354	55	Gotov. 31. dec. 1904	847	77			
Upr. in urad. prisp.	254	84	Obr. pos. povrnjene	22	58						
Pristopnine	30	—	Upr. in urad. stroški	637	86						
Gotovina začet. leta	411	48	Rent. d. in nep. prist.	36	18						
			Gotov. 31. dec 1904	847	77						
	53 502	50		53.502	50		80 014	47		80.014	47

Hranilnica in posojilnica v Tomišlju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za deveto upravno leto 1904.

Člani: začetkom leta 1904. 302, v upravnem letu pristopilo 8, odpadlo 10, koncem leta 1904. 300.

Deleži: začetkom leta 1904. 302, v upravnem letu prirastlo 8, izplačano 10, koncem leta 1904. 300; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 249.387-63.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži	16	—	Deleži	20	—	Posojila	106 190	98	Deleži	600	—
Hran. vloge s kapit. obrestmi	63 188	71	Vzdig. hran. vloge	41.054	63	Tek. račun s zvezo	29.791	75	Hranilne vloge s kapitalizov. obrestmi	139.752	34
Vrnjena izposojila	26 555	16	Dana posojila	41 320	50	Inventar premični	111	40	Predplačane obresti	474	03
Tekoči račun s zvezo	25.092	96	Tekoči račun s zvezo	34 799	90	Zaostale obr. posojil	4 424	10	Rezervni zaklad	2 963	44
Obresti tek. računa	1.149	90	Obresti hran. vlog izplačane	422	32	Delež pri Zadr. zv.	1 000	—	Čisti dobiček	475	25
Plač. obr. od posojil	4.801	75	Obresti hran. vlog kapitalizovane	5.278	37	Delež pri Zadr. tisk	500	—			
Upr. in urad. prisp.	64	31	Obr. pos. povrnjene	9	53	Obresti le tega	25	—			
Gotov. začet. l. 1904	4 683	94	Upr. in urad. stroški	359	73	Delež pri Ljud. pos.	4	—			
			Rentni davek in neposred. pristojbine	69	92	Gotov. 31. dec. 1904	1.717	93			
			Delež pri "Union"	500	—						
			Gotov. 31. dec. 1904	1.717	83						
	125 552	73		125 552	73		144 265	06		144 265	06

Hranilnica in posojilnica v Tržišču,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za četrto upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 97, v upravnem letu pristopilo 16, izstopilo 2, koncem leta 1904 111.

Deleži: stanje začetkom l. 1904 97, v upravnem letu prirastlo 16, izplačano 2, koncem l. 1904 111, odpovedano: 0.

Denarni promet: K 72.780-46.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži	32	—	Deleži	4	—	Posojila	24 168	—	Deleži	222	—
Hranilne vloge s kapitalizov. obresti .	24.154	23	Vzdig. hr. vloge . .	13.143	52	Tekoči račun s zvezo	2 437	54	Hranilne vloge s kapitalizov. obresti .	28 420	91
Vrnjena posojila . .	5.524	—	Dana posojila . . .	6.700	—	Inventar premični .	232	52	Predplač. obr. pos	174	96
Tekoči račun s zvezo	5.530	09	Tekoči račun s zvezo	14.149	82	Zaostale obr. posojil	155	76	Rezervni zaklad . .	55	23
Obresti tek. računa .	49	82	Obr. hran. vlog izpl.	214	88	Vrednost tiskovin .	150	—	Čisti dobiček . . .	151	96
Plačane obr. od pos.	1.291	85	Obr. hran. vlog. kap.	857	23	Delež pri „Zad. zv.“	200	—			
Upr. in urad. prisp.	9	02	Obresti tek. računa	17	80	Delež pri Ljud. pos.	4	—			
Pristopnine	16	—	Upr. in urad. stroški	111	41	Gotov. 31. dec. 1904	1.677	24			
Zamudne obresti . .	2	80	Rent. dav. in nep. pri.	10	95						
Gotov. 31. dec. 1904	268	04	Gotov. 31. dec. 1904	1.677	24						
	36 877	85		36.877	85		29 025	06		29.025	06

Hranilnica in posojilnica v Zireh,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1904.

Člani: začetkom leta 1904. 257, v upravnem letu pristopilo 19, odpadlo 11, koncem leta 1904. 265.

Deleži: začetkom leta 1904. 257, v upravnem letu prirastlo 19, izplačano 11, koncem leta 1904. 265, odpovedano: 0.

Denarni promet: K 306.712-47.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži	38	—	Deleži	22	—	Posojila	172.953	—	Deleži	530	—
Hran. vl. s kap. obr.	99.232	62	Vzdig. hranilne vloge	67.727	69	Tekoči račun s zvezo	67.122	41	Hran. vl. s kap. obr.	242.637	07
Vrnjena posojila . .	26 150	02	Dana posojila . . .	31.983	02	Inventar premični .	183	85	Predpl. obr. posojil	671	08
Tekoči račun s zvezo	11.005	57	Tekoči račun s zvezo	39.987	79	Zaost. obr. posojil .	948	28	Rezervni zaklad . .	3.659	88
Obresti tek. računa .	2.487	79	Obr. hran. vlog izpl.	687	09	Delež pri „Zvezi“ .	1.000	—	Čisti dobiček . . .	351	13
Plač. obresti od pos.	8.284	44	Obr. hran. vlog. kap.	9 185	29	Delež pri Ljud. pos.	4	—			
Upr. in uradni prisp.	27	—	Obr. pos. povrnjene	7	08	Nepovrnjeni prehod.	77	59			
Pristopnine	14	—	Upr. in urad. stroški	843	58	Gotov. konec l. 1904	5.560	03			
Prehodni	40	—	Rent. dav. in nep. pr.	118	43						
Gotovina začet. leta	8.856	81	Prehodni	14	25						
	156 136	25	Gotov. 31 dec 1904	5.560	03		247.849	16		247.849	16

Kmetijsko društvo v Leskovici,

registr. zadruga z omej. zavezo, za sedmo upravno leto 1904.

Člani: začetkom leta 1904 111, v upravnem letu pristopilo 4, izstopilo 2, koncem l. 1904 113 z vplačanimi deleži

K 995-41; odpovedano 0.

Denarni promet: K 34.633-17.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blag. preost. l. 1903	91	87	Izplačani deleži . .	40	—	Naložen denar . . .	200	—	Deleži	995	41
Vpisnina	8	—	Vrnjena izposojila .	1.500	—	Vrednost blaga . . .	5 054	—	Neizplačani obresti	150	80
Izposojila	1.400	—	Izdatki za blago . .	14 471	54	Ter na blag. pri zad.	1.545	76	deležev	2.600	—
Prejemki za blago . .	15.819	82	Voznina	579	48	Inventar	348	69	Izposojila	1.078	—
Razno	—	50	Upravni stroški . .	522	60	Delež pri Gosp. zvezi	60	—	Dolg na blagu nezad.	2.078	71
			Davek	—	30	Got. koncem l. 1904	7	21	Rezerv. zaklad z obr.	312	74
			Obresti deležev . .	14	06				Čisti dobiček . . .		
			Obresti izposojil .	125	—						
			Delež pri Gosp. zvezi	60	—						
			Gotov. 31. dec. 1904.	7	21						
	17.320	19		17.320	19		7 215	66		7.215	66

Kmetijsko društvo v Rovtah pri Logatcu,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za deseto upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 397, v upravnem letu prirastlo 13, odpadlo 0, koncem leta 410.

Deleži: začetkom l. 1904 397, v upravnem letu prirastlo 13, odpadlo 0, koncem l. 1904 410, odpovedano: 0.

Denarni promet: K 135.882-04.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blag. preost. l. 1903	552	86	Vrnjena izposojila . .	9 407	50	Vrednost blaga . .	12.297	12	Deleži	410	—
Vplačani deleži . .	13	—	Izdatki za blago . .	52 792	92	Terj. na blagu zadr.	10.389	32	Izposojila	14 071	46
Izposojila	13 678	96	Voznina	1 765	14	„ „ nez.	223	53	Dolg na blagu nez.	10 015	68
Prejemki za blago . .	48.883	83	Užitnina	394	26	Inventar premični .	242	07	Rezer. zaklad z obr.	3 376	15
Prejemki od dolžnik.	6.943	70	Neposr. pristojbina .	10	10	Predpl. najemščina .	80	—			
Povrnj. najemnina . .	40	—	Upravni stroški . .	2 018	96	Naložen denar . .	3.446	30			
Obrest. nal. denarja	158	92	Obresti izposojil . .	734	04	Obresti nal. denarja	84	50			
			Naložen denar . .	487	85	Zguba	449	95			
			Got. koncem l. 1904	660	50	Got. koncem l. 1904	660	50			
	68.271	27		68.271	27		27.873	29		27 873	29

Kmetijsko društvo v Žireh,

registrovana zadruga z omejeno zavezo za šesto upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 1904 343, v upravnem letu pristopilo 11, izstopilo 4, koncem leta 1904 350.

Deleži: stanje začetkom leta 1904 343, v upravnem letu pristopilo 14, izstopilo 4, koncem leta 1904 350.

Denarni promet: K 215.670-28.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blag. preost. l. 1903	1.544	55	Izplačani deleži . .	30	—	Vrednost blaga . .	46 340	33	Deleži	5.198	—
Vplačani deleži . .	58	40	Vrnjena izposojila . .	2 300	—	Terj. na blagu zadr.	26 043	50	Izposojila	54.125	20
Izposojila	37.612	25	Izdatki za blago . .	97.645	69	„ „ nez.	9.494	85	Dolg na blagu nez.	20.159	45
Prejemki za blago . .	69.195	07	Voznina in užitnina .	2.498	20	Inventar premični .	777	61	Rezer. zaklad z obr.	3.999	69
			Inventar premični .	74	64	Delež pri Zadr. zv.	200	—	Čisti dobiček . . .	771	11
			Pridobinski davek .	38	89	„ „ Gosp.	220	—			
			Neposredna pristojb.	—	60	Predpl. zavarovanje	27	44			
			Upravni stroški . .	2.517	57	Gotov. konc. l. 1904	1.149	72			
			Obresti izposojil . .	1.934	96						
			Delež pri Gosp. zvezi	220	—						
			Gotov. konec l. 1904	1.149	72						
	108.410	27		108.410	27		84.253	45		84.253	45

Kraško vinorejsko društvo v Tomaju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo za XIV. upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 1903 46, v upravnem letu pristopilo 0, izstopilo 0, koncem leta 1903 46.

Deleži: stanje začetkom leta 1903 47, v upravnem letu prirastlo 0, odpadlo 0, koncem leta 1903 47.

Denarni promet: K 7.547-18.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Blag. preost. l. 1903	98	78	Izd. za nak. grozdja .	250	50	Vred. zaloge vina .	2 100	—	Deleži	1.880	—
Izposojila	1 180	—	Voznina	9	—	Inventar nepremični	5.608	61	Neizpl. obr. deležev	381	46
Prejemki za vino . .	1.259	48	Užitnina	101	60	„ „ premični .	274	02	Izposojila	1.180	—
Upravni prispevki . .	2	—	Inventar nepremični	1.820	34	Naložen denar v hra-			Rezervni zaklad . .	3.600	37
Dvignjen nal. denar .	1.220	—	„ „ premični .	49	—	nilnici tomajski .	10	91	Čisti dobiček . . .	1.069	17
Obresti nal. denarja	25	66	Upravni stroški . .	796	28	Delež pri posojilnici					
			Obresti izposojil . .	10	83	v Tomaju	2	—			
			Deleži Zadruž. zvezi	40	—	Delež Zadruž. zvezi	10	—			
			„ „ Gospod. „	630	91	„ „ Gospod. „	40	—			
			Naložen denar . .	25	66	Prehodne terjatve .	40	80			
			Prehodne terjatve .	40	80	Got. konec l. 1904 .	24	66			
			Del. pri pos. v Tomaju	2	—						
			Got. konec l. 1904 .	24	66						
	3.785	92		3.785	92		8.111	—		8 111	—

Denarni promet.

Baderna, društ. za šted. i zajm. —2000 (5. 6.)	Ljubljana — Vzap. podp. dr. —100000 (1. 6.) —20000 (3. 6.)
Baška, " " " " +800 (20. 6.)	—20000 (8. 6.) —20000 (17. 6.)
Blagovica, hran. in pos. +2000 (3. 6.)	Loškipotok na Taboru, hran in pos. —1500 (20. 6.) —3500 (26. 6.)
Bled za blejski kot, hran. in pos. +1500 (4. 6.) +5000 (25. 6.)	Medulin, hran. in pos. —2000 (2. 6.)
Bloke, hran. in pos. —3000 (2. 6.) —2000 (9. 6.)	Metlika, hran. in pos. —10000 (8. 6.)
Boh. Bistrica, hran. in pos. +410 05 (10. 6.) +1000 (12. 6.) +5000 (19. 6.)	Mokronog, pos. +1400 (15. 6.) —1000 (20. 6.) +2000 (27. 6.)
Borovnica, hran. in pos. +1500 (2. 6.) —2000 (5. 6.) +1000 (6. 6.) —7000 (15. 6.) —4500 (16. 6.) +3000 (17. 6.)	Mošnje, —2000 (7. 6.) +2000 (30. 6.)
Buzet, hran. in pos. —10.000 (2. 6.) —5000 (14. 6.) —10.000 (23. 6.)	Pišce, hran. in pos. —2000 (5. 6.) +330 72 (22. 6.) —2000 (26. 6.)
Cerklje, hran. in pos. —2500 (30. 6.)	Planina, hran. in pos. —1000 (2. 6.)
Cerknica, hran. in pos. —5000 (7. 6.)	Polhov Gradec, hran. in pos. —300 (3. 6.) +1000 (16. 6.) —600 (23. 6.) +3000 (29. 6.)
Cerkno, hran. in pos. —10.000 (10. 6.)	Poljane, hran. in pos. +6000 (2. 6.) +2600 (3. 6.) —3385 58 (15. 6.)
Col, hran. in pos. +12.000 (5. 6.)	Preddvor, hran. in pos. +460 (2. 6.) +400 (2. 6.) —250 (3. 6.) +460 (4. 6.) —500 (5. 6.) —200 (13. 6.) +2100 (28. 6.) +120 (24. 6.)
Češnjica, hran. in pos. —2000 (26. 6.)	Preska, hran. in pos. +88 (7. 6.) —240 (9. 6.) +340 (17. 6.) —600 (19. 6.) —500 (28. 6.)
Čermošnice, hran. in pos. —1000 (2. 6.) —1000 (21. 6.)	Radeče, okr. pos. —2000 (26. 6.)
Čatež, hran. in pos. +6 (6. 6.) —3800 (7. 6.) +20 80 (13. 6.) —1300 (19. 6.) —1000 (27. 6.) +10 (30. 6.)	Rečica, ljud. hran. in pos. +5000 (5. 6.) +9000 (5. 6.)
Črni vrh, hran. in pos. +1000 (5. 6.) —1000 (21. 6.)	Ribnica, hran. in pos. —4000 (14. 6.) —4000 (19. 6.)
Dobropolje, pos. —4000 (5. 6.) —6000 (8. 6.) —6000 (14. 6.) —14000 (19. 6.)	Ricmanje, hran. in pos. —2000 (19. 6.)
Dolsko, hran. in pos. +200 (2. 6.) —200 (14. 6.) —400 (17. 6.) +300 (24. 6.) +1000 (25. 6.)	Rob, hran. in pos. —1000 (13. 6.)
Domžale, hran. in pos. +4000 (3. 6.) +4000 (29. 6.)	Rogoznica, seoska bl. —800 (2. 6.) —2000 (23. 6.)
Draga, hran. in pos. +1370 (4. 6.) —3600 (21. 6.)	Rova, hran. in pos. +1700 (26. 6.)
Gojzd, hran. in pos. —400 (7. 6.) —1100 (17. 6.)	Selce, hran. in pos. +2000 (18. 6.) +4500 (18. 6.) +3000 (26. 6.)
Gore, hran. in pos. —600 (2. 6.) —26000 (20. 6.)	Senožeče, hran. in pos. —500 (7. 6.) —300 (19. 6.)
Gorje, hran. in pos. +2000 (3. 6.) +6 10 (13. 6.) —4000 (14. 6.)	Smlednik, hran. in pos. +279 (3. 6.) +560 (25. 6.)
Horjul, hran. in pos. +900 (2. 6.) —1000 (2. 6.)	Sorica, hran. in pos. +1000 (3. 6.) +1800 (12. 6.) +1450 (24. 6.)
Idrija, ljud. hran. in pos. —3600 (7. 6.) —4000 (13. 6.) +2000 (24. 6.) +2000 (29. 6.)	Srednjavas, hran. in pos. +2000 (5. 6.) +2000 (25. 6.) —2200 (30. 6.)
Ig, hran. in pos. +3000 (22. 6.) —1000 (24. 6.)	Stari grad, društ. za šted. i zajm. —3000 (26. 6.)
Izlake, hran. in pos. +6000 (25. 6.)	Štruge, hran. in pos. +1000 (23. 6.)
Jesenice, hran. in pos. +1600 (3. 6.) —3000 (8. 6.) —3000 (13. 6.) +2800 (27. 6.)	Sv. Ema, pos. in hran. dr. —451 (13. 6.)
Kamnik, hran. in pos. +36 60 (11. 6.) +5000 (22. 6.)	Sv. Jakob ob Savi, pos. —700 (19. 6.)
Kandija, hran. in pos. —6000 (7. 6.) —7000 (14. 6.) —2500 (21. 6.) —4000 (28. 6.)	Sv. Križ pri Kostanjevici, hran. in pos. —4000 (7. 6.) —3000 (14. 6.) —7000 (23. 6.) —4000 (27. 6.)
Knežak, hran. in pos. —8000 (20. 6.) —500 (27. 6.) —4500 (30. 6.)	Sv. Križ pri Litiji, hran. in pos. +1000 (3. 6.) —1000 (5. 6.) +500 (17. 6.) +1700 (23. 6.) +200 (24. 6.)
Komenda, hran. in pos. +1500 (22. 6.) +1390 (24. 6.) +300 (29. 6.)	Sv. Jurij ob j. ž., hr. in pos. —4500 (2. 6.) +1000 (8. 6.) +1000 (23. 6.)
Kranjska gora hran. in pos. +1000 (29. 6.)	Sv. Jurij pod Kumom, hr. in p., +700 (2. 6.) +600 (19. 6.) +400 (17. 6.) —500 (28. 6.)
Krka, hran. in pos. —4000 (2. 6.) —2000 (13. 5.)	Sv. Jurij pri Kranju, hran. in pos. —4600 (2. 6.) —1000 (3. 6.) —2000 (7. 6.) +3000 (24. 6.) +2200 (29. 6.)
Kropa, zreblj. zad. +10 83, +18 706 71, +4 10, +31 84, 364 45, 778 72 (3. 6.) —1 — (2. 6.) —3000 (2. 6.) 32 42 (4. 6.) +157 04 (5. 6.) +34 74 (6. 6.) +1101 14, +3 433 08 (6. 6.) +173 (9. 7.) +2156 05, 2161 58, 70 36 (9. 6.) —6500 (8. 6.) +69 (11. 6.) +248 10 (11. 6.) +248 10 (12. 6.) +32 34 (13. 6.) —4000 (14. 6.) +5408 65 (16. 6.) +173 80 (17. 6.) +100 35 (17. 6.) +154 17 (19. 6.) +35 90 (19. 6.) —9214 51 (20. 6.) +326 54 (20. 6.) +13 80 (21. 6.) +219 30 (23. 6.) 84 39 (24. 6.) +36 25 (25. 6.) +34 74 (27. 6.) +33 81, 108, 248 40, 37 50, 429 83 (28. 6.) +128 90, 728 90, (30. 6.) +124 66 (30. 6.)	Sv. Kunigunda, hran. in pos. +4000 (8. 6.) —400 (10. 6.)
Laško, hran. in pos. +1000 (12. 6.) +3500 (19. 6.) +800 (27. 6.)	Sv. Lenart, pos. —5000 (13. 6.)
Leskova, hran. in pos. —1000 (5. 6.)	Šebrelje, hran. in pos. +1200 (3. 6.) +800 (10. 6.) +1200 (24. 6.)
Livada, hran. in pos. +471 28 (10. 6.)	Škocijan, hran. in pos. +3000 (9. 6.) —2000 (19. 6.)
Lukovica, hran. in pos. —500 (16. 6.)	Škofjaloka, hran. in pos. +2000 (8. 6.) —2000 (13. 6.) +4000 (29. 6.)
	Šmarije, hran. in pos. —1500 (5. 6.)
	Šmartno pri Litiji, hran. in pos. +1000 (5. 6.) +1000 (8. 6.) +1000 (8. 6.)
	Štokovci, hran. in pos. —3000 (5. 6.) —5000 (30. 6.)
	Šturije, hran. in pos. —2000 (20. 6.)
	Št. Ilj pod Turjakom, pos. —1000 (10. 6.) +2000 (17. 6.) +2000 (24. 6.) +1000 (30. 6.)
	Št. Jakob v Rožu, hran. in pos. +2000 (10. 6.)

Št. Janž, hran. in pos. +700 (8. 6.) +800 (10. 6.) +1200 (16. 6.)
 Št. Peter, hran. in pos. —3800 (2. 6.) +2866 (10. 6.) —1000 (13. 6.) —3200 (19. 6.) +2374 (19. 6.)
 Št. Rupert, hran. in pos. —500 (23. 6.)
 Št. Vid, miz. zadr. —800 (3. 6.) —200 (9. 6.) —600 (10. 6.) —725.60 (20. 6.) —3710.31 (24. 6.)
 Tinjan, hran. in pos. —2000 (2. 6.)
 Tomaj, hran. in pos. +3000 (3. 6.)
 Tomišelj, hran. in pos. —2000 (2. 6.) —5000 (14. 6.)
 Toplice, hran. in pos. —2600 (2. 6.) +2000 (16. 6.)
 Trebelno, " " " —1000 (26. 6.)
 Trnovo, hran. in posojil. —6174.94 (5. 6.) +8000 (10. 6.) —7116.67 (24. 6.)
 Tržič, hran. in pos. —1000 (9. 6.) +1500 (23. 6.) +2000 (30. 6.)
 Tunice, hran. in pos. +1300 (30. 6.)
 Velike Lašče, hran. in pos. +2000 (3. 6.) —1000 (7. 6.) —2000 (16. 6.)
 Vipava, hran. in pos. +6000 (2. 6.) +3000 (5. 6.) +1250 (10. 6.) +47.30 (11. 6.) +3000 (25. 6.)
 Višnja gora, hran. in pos. +1000 (4. 6.) +800 (8. 6.) +1000 (29. 6.)
 Vodice, hran. in pos. —600 (17. 6.)
 Vrhnika, hran. in pos. +4000 (8. 6.) —2000 (17. 6.)
 Zagradec, hran. in pos. —1000 (2. 6.) +1000 (11. 6.) +1000 (18. 6.)
 Zagorje ob Savi, hran. in pos. —4400 (7. 6.) —2000 (19. 6.) —1800 (27. 6.)
 Zatičina, hran. in pos. —1000 (8. 6.)
 Zg. Besnica, hran. in pos. +300 (29. 6.)
 Zg. Tuhinj, hran. in pos. —1500 (3. 6.) —600 (16. 6.) —1000 (23. 6.)
 Žužemberk, hranil. in posojil. —5000 (3. 6.) —5000 (10. 6.)

Vabilo na redni občni zbor

Kmetijskega društva v Žužemberku,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bode vršil

v nedeljo dne 30. julija 1905 ob 1/2 4. uri popoldne v dvorani novega poslopja poleg župne cerkve v Žužemberku.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1904.
3. Sklepanje o razdružbi zadruge in volitev likvidatorja.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO na izredni občni zbor

Gospodarskega društva v Trnovem,

reg. zadr. z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 27. julija 1905 ob 4. uri in pol v novi zadružni hiši.

Dnevni red:

1. Volitev načelstva.
2. Volitev nadzorstva.
3. Prememba pravil.
4. Slučajnosti.

Ako ne bi bilo zadosti članov navzočih, se bo vršil 30. julija 1905 ob istem času, na istem kraju in z istim dnevnim redom drugi občni zbor ne oziraje se na število navzočih.

GOSPODARSKO BERILO.

Nova železnica in naše dolžnosti.

I. Povzdignimo izobrazbo.

Lepa je zemlja, skozi katero bo vodila nova železnica naše ljudstvo k svetovnemu prometu. Prijazne doline, obdane kakor z vencami od nebokipečih gora, divne planine, šumeči potoki, jezera in slapi spričujejo tudi od tujcev priznana resnica, da se more ravno ta svet meriti z najlepšimi, svetovnoznanimi v Švici in Tirolah. Tujci, katerih bode brezdvomno prišlo veliko od severa iz Nemčije in iz laškega juga zaradi kupčije ali zabave, bodo občudovali lepoto naše narave. Kdor bo pa natančneje opazoval razmere v naših deželah, bo že pri prvem pogledu lahko spoznal, da ta lepa zunanjost krije v sebi mnogo hudih ran. To dobro veselo ljudstvo je še daleč zaostalo v razvoju za drugimi narodi.

Tujec bo videl po vseh naših krajih, kako neusmiljeno je pela sekira v gozdu. Gore so postale gole, lesa se je posekalo vsaj za polovico preveč, zasajalo se je malo ali nič. „Saj drevje samo raste“

se tolažijo naši posestniki. Planine, od naše dežele, so postale skoro puste goličave, ker še nikdar niso bile razumno pognojene, očiščene in z vodo pre-
skrbljene.

Ponosni smo na razvoj živinoreje in mlekarstva v zadnjem času. Res se je nekaj storilo; kako daleč smo pa zaostali za drugimi! Drugod pravijo (glej zadnjo skušnjo krav na Ogerskem, Molkereizeitg.), da ni vredno imeti krave v hlevu, ki ne prinaša na leto čez 1500 l mleka. Pri nas jih gotovo nimamo izmed vseh 5 % krav, ki bi prinašale na leto 1500 l. Pridelovanje je priprosto, čeprav se je v zadnjem času precej izboljšalo. Kmetje tožijo, da poslov niso v stanu več plačevati. Plače so se v 20. letih skoro za polovico povišale. Na Češkem imajo že slabe dekline na leto po 200 K, v Nemčiji še višje, vendar kmetje lažje shajajo kakor pri nas.

Edini vzrok gotovo ni v manjši rodovitnosti zemlje, ko se lahko trdi, da imamo za živinorejo saj take, če ne bolj ugodne razmere. Vrh vsega jemlje našim ljudem še žganje najboljših moči. Drugod gre

vživanje alkoholičnih pijač, posebno špirta nazaj. Pri nas, posebno na Gorenjskem in Koroškem, se vedno množi. Kam to pripelje, se vidi pri naših bratih, ruskem mužiku, ki je v nekaterih krajih skoro popolnoma v rokah žida. Isto velja o Slovaki, ki so z gospodarsko odvisnostjo, ki jo je v prvi vrsti povzročilo žganjepitje, izgubili vsako odporno silo proti potujčevanju. Morda ni treba omenjati še usode zamorcev in indijanov. Ravno alkoholizem je največja gospodarska rana na telesu našega naroda. Sreče mora pri tem boleti vsakega domoljuba. Kako smo tako daleč prišli, ko vendar naše ljudstvo ni tako slabo.

Druga posledica se nam kaže v predstražah in postojankah tujcev, ki že delajo most do Adrije skozi naše dežele. Kakor močni stolpi se dvigajo na mnogih krajih tuje tovarne, posestva, zasedene vodne sile . . ., mi pa spimo, da drugi zemljo delijo.

Veliki zadržek našega razvoja je žalostna zgodovina Slovencev. Zgodaj smo zgubili svojo samostojnost, razdeljeni med razne gospodarje, nismo nikoli imeli posebne veljave. Kolikor je bilo domačega plemstva, se je zgodaj, vsaj do 14. tega stoletja potujčilo; tujci pa tako niso imeli nikdar srca za nas. Drugodi je bilo ravno plemstvo v dobro zaščito narodu, kazalo mu je pot v gospodarstvu in napredku. Pri nas so iskali le krvavih žuljev naših kmetov. Še najbolje se je godilo kmetom, ki so bili pod duhovsko oblastjo, kakor Loka, Bled, Radoljica, Bohinj, kjer se še dandanašnji pozna stara prislovica: „Unter Krummstab ist gut leben“. Pod pastirsko palico (škofov in opatov) se dobro živi. Eden najbolj žalostnih ostankov te dobe je oni blapčevski duh, ki so ga imeli kmetje do svojih graščakov in se še zdaj kaže v onem strahu in nezaupnostjo proti vsaki gosposki in servilni pokorščini do zadnjega orožnika. Vplivala je tudi večstoletna turška sila. Zemljo so nam puštošili, najboljše moči poklali ali v sužnjost odpeljali. Stali smo na straži ob enem z drugimi Slovani in zdaj se svet roga naši zaostalosti.

Sedanje stanje se kaže v suhih številkah. Na Kranjskem je še skoro 30 odstotkov analfabetov, na Češkem le 5; nimamo niti ene trgovske, ne mlekarške šole. Na Tirolskem potujejo o počitnicah učitelji trgovske šole okoli po deželi in učijo ljudi knjigovodstva, pri nas se je v tem oziru še malo storilo. Imamo veliko šol, ki se v zadnjem času še pomnožujejo, toda po izjavah prvih strokovnjakov v deželi se naučijo učenci zelo malo praktičnih reči, ki jih bodo rabili kot poznejši gospodarji. Ko pridejo naši ljudje drugam, ko spoznajo dela in podjetnost drugih narodov, se kmalu pokažejo skriti talenti. Če hočemo, smo lahko kos vsaki nalogi. Če pa ljudje nimajo prave razumnosti, nezaupajo nobenemu, so nevošljivi drug drugemu, med sabo se kregajo in tožijo, pa vse gospodarstvo propada.

Zadružništvo je ravno v krajih, kjer so narodi na visoki stopinji omike, pokazalo vso svojo silo in izobraževalno moč. To vidimo na Angleškem, v Nemčiji in Švici. Tam so tudi tolikanj sramoteni konsumi prestali vsak sovražni napad. Reservne zaklade so si pomnožili na milijone in varovali svoje člane izkoriščevanja. Obenem cveto v teh deželah proizvajalne zadruge, živinorejske itd., da se človeku kar skomina, ko bere, kaj imajo že drugod.

Naj bo tudi za nas podlaga in geslo: Povzdignimo izobrazbo ljudstva. Prava omika vedno koristi. V ljudski šoli bo treba marsikaj prekrojiti, da se napravijo iz malih učencev res umni kmetovalci. Na naših pripravnicah bi bil za učitelje zelo potreben kurz o gospodarskih strokah in umnem kmetovanju. Če učitelj sam ničesar ne ve, ne more druge učiti. — Ljudstvo bo treba vzgajati z berilom in predavanjem. Vsi listi, katere bere naše ljudstvo so poklicani, da vzgajajo v tem oziru ljudstvo. Sama politika in dnevne novice ne koristijo mnogo. Treba bi bilo določenega načrta, po katerem bi se ravnali, in sodelovanje strokovnjakov, ki svoj predmet res razumejo. Iz skušnje mi je znano, koliko včasih taki članki vplivajo. Če bi bila cela vrsta člankov v oni stroki končana, bi se lahko izdali kakor male brošure ljudem v roke.

Pravo vzgojo pri neukem ljudstvu pa doseže le živa beseda — govori in predavanja. To morejo in morajo dati narodu naši izobraženci. Če res ljubim svoj narod, potem je moje znanje in moja moč last narodu, kateremu jo moram posvetiti. Ljubezen se pokaže v delu. Brez tega je vsako govorjenje o ljubezni le prazna fraza.

Podučni shodi so že mnogo dobrega storili, še več bodo pripomogli za naprej, če se dela prav lotimo. Govornik mora biti seveda sam dobro podkovan o svoji stroki, ker govori brez vsebine, bi bili tatvina na narodu.

Potrebujejo zato mlekarških in pravih kmetijskih šol, za katere se bodo morali truditi naši poslanci obenem s Zadružno zvezo.

Potrebujejo ljudi, ki store v stanu svojo dolžnost, kolikor morejo in da jim je vrh tega še skrb za blagor bližnjega in povzdigo naroda. A. Oblak.

Spomini z II. poučnega potovanja kranjskih kmetovalcev.

Priobčil Ivan Lukičev.

Ni ga stanu, ki bi dandanašnji ne čutil potrebe, povspeti se do večjega blagostanja potom spopolnjevanja duševnih in gmotnih močij, in ni je stroke, v kateri bi ne skušali prizadeti činitelji prilagoditi se tako časovnim razmeram, da bi si izboljšali sedanost in si zagotovili svoj obstanek tudi v bodočnosti.

Zato se tudi kmet otresa predsodkov nasproti novotarijam v njegovih poslih; predsodkov, ki so ga toliko časa tlačili kot mora; tudi ta panoga produktivnega gospodarstva se preraja in spopolnuje.

Kdor pazljivo zasleduje pot, ki jo je ukrenila naša zadružna gospodarska organizacija, smelo kliče tudi slovenskemu kmetu:

„Vremena tudi tebi bodo se zjasnila,
svetlejšje zvezde kot kedaj sijale“,

če boš le verno sledil svojim pravim prijateljem, ki ti nudijo svojo pomoč s svetom, poučnimi predavanji o umnem gospodarstvu ter priporočajo, da si osnuješ gospodarske zadruge, se jih zaupno okleneš, hkrati pa po vzgledu drugih naprednejših narodov preustrojiš svoje gospodarstvo.

Ravno to zadnje je silno velikega pomena; zakaj kmet-gospodar tako, kakor je doslej večinoma gospodaril, ne sme več, treba bo drugačne strune napeti.

Posli nam beže v mesta, v tovarne, žito nima nobene dostojne cene več, gozdovi so malone zginili, davki pa dan za dnem večji! — Kaj torej pričeti?

Navaditi se bo treba, da bomo ložje pogrešali posle in dninarje. Žita naj prideljujejo drugje, kjer jim to nese. Gozdove bomo negovali, pa pustili rasti v trdnj nadi, da pride zopet — za nas morda prekasno — čas, ko se bodo sekali iz njih stotaki, toda previdnejše, kot se je to dogajalo doslej! Butaro davkov, ker se je nikakor ni moč otresti, pa skušajmo olajšati z umnejšim, uzornejšim gospodarstvom!

Teh navodil se drže precej let sem Švicarji, naši kmečki sosede v rajhu, pa tudi že naši bližnji tovariši zgornji Štajerci.

O ravno omenjenem dejstvu se je prepričalo pred mesecem dni nad 50 mož, ki so se bili odločili iti obiskat štajerskega kmeta, pogledat njegova posestva in se naučiti od njega umnejšega gospodarstva.

To poučno potovanje je trpelo le tri dni (od 13. do 17. dne meseca rožnika), a smelo trdim, da se je vsaki udeleženec na njem več naučil, kakor ko bi bil prelistal in prebral celo skladovnico knjig, ki razlagajo razne gospodarske stroke! Je pač preressen pregovor: „Besede mičejo, vzgledi pa vlečejo!“

Ne nameravam ti, dragi zadružnik, popisovati tega potovanja, namenil sem se samo ponuditi ti v blagohoten pretres in premislek nekaj spominov, ali boljše naukoy, ki sem si jih nabral omenjene tri dni v zelenem Štajerju.

Prvo, kar sem s posebnim zanimanjem naravnost občudoval, je bilo veliko posestvo viteza Plesnika (Plessing) v Valdeku.

Ta mož je vpeljal že pred 20 leti velikansko prešičjerejo na svojem prostranem imetju ter redi leto za letom nad 400 prešičev, katere vzreja in prodaja deloma za pleme, deloma pa pita za naprodaj mesarjem.

V prostranem kaj svetlem hlevu, ki je izredno umno preskrbljen s prepotrebno ventilacijo (prezračevalne priprave), stoji v štirih usporednih vrstah 40 prostornih in snažnih kočev, v katerih bivajo svinje z mladimi pujski. V teh kočih pujski samo sesajo; krmo: zeljenjavo, pretrgano (šrotano) žito, prst v kateri imajo priliko riti, vse to dobivajo drugod zunaj na gotovih prostorih. Gonijo jih na pašo, na krmljenje in na sprehod skoro kakor vojake, „na posebno komando“. K materam-svinjam se vračajo v lepem redu, in — kar je posebno zanimivo — le redko kedaj se kateri zmoti, da zaide v tuji koč, kjer ga tuja dojnica seveda popolnoma prezira. Svojo prevaro tak revček naznanja z glasnim krikom, skrbna roka oskrbovalčeva ga pa varno pograbi za zadnji bedri, dvigne v naročje, pogleda na ušesa vžgano številko in hajdi v dotični koč k pravi materi.

Tem prešičem se — kar na ves glas povem vsem našim cenjenim gospodinjam in deklam — vsem brez izjeme **nikdar nič ne kuha** pa tudi **pari ne nikdar**. Zato kranjski svinjerejec pomni! Štajerski prešiči jedo travo, pretrgano žito, kostno moko, peso, repo (redkokje korenje, ker je zlasti radi plevic predrago), a vse to celo, surovo. Pomije dajo živalim, ki jih pitajo, toda le **mrzle**! Zato se kranjska gospodinja ne huduj, če te Štajerc zbada, češ kranjski prešiči pa drva žro in čas, le še malo manjka, pa jim bodo preskrbne gospodinje jele krmo celo beliti, kakor družini žgance! — Torej **nič kuhati**, **pariti nič**! **Nič mečkati**, **nič rezati**!

Poskusite to tudi Kranjce, in res mnogo bodele prihranile pri drvih, na trudu in času! Živali pa vsled tega — kakor gori skušnja spričuje — tudi pri nas ne bodo nič slabše uspevale. Štajerc opravičeno trdi, da ravno ta način ponaravnega krmljenja prav mnogo pripomore zlasti k trdnjsemu zdravju prešičjega zaroda.

Kranjski svinjerejec upoštevaj tudi to, da te štajerske živali prežive skoro celo leto dan in noč zunaj na prostem, le v hudi zimi so zaprte zlasti po noči v svinjaki. Crkljanje in mehkuženje teh živali je pa nasprotno pri nas, kar naravnost, smešno. Večinoma so revčki noč in dan zaprti v vročih zaduhlih ter nizkih „kurnikih“, po zimi so pa zlasti mladi celo v hlevskih svinjaki goveji živini v napotje ter ji kužijo že itak nezdrav, neznosen vzduh v hlevu.

Vitez Plesnik na svojem posestvu prideluje izključno le suho krmo in presmino, žito raje kupuje. Vso veliko prešičjo družino opravlja mu samo tri osebe: oskrbnik-svinjar, njegova žena in hči. To je pa mogoče jedino le zato, ker si živali poleti izuzemši mladiči in doječe svinje iščejo same zunaj na prostem potrebne hrane, po zimi se pa izključno vsem poklada krma surova in cela.

Pri pridelovanju izvrstne krme tu posestnik posebno visoko ceni gnoj in gnojnico, ter zlasti pri poslednji pazi na vsako kapljico. Prostrane travnike ima zasajene z lepim sadnim drevjem, večinoma jablanami in tepkami, ki mu donajajo leto za letom krasnega sadja, katero deloma sveže prodaja, deloma pa podela v mošt, iz katerega izdeluje prav prijetno pijačo: „peneči se sadni šampanjec“.

Zato je bila prav umestna opazka, ki jo je izustil občudujoč razboritega Plesnika priprost mož-udeležnik: „ta dedec ima pa glavo na pravem koncu!“

(Dalje prihodnjič.)

Bučno olje.

Olje se v vsaki hiši potrebuje pogosto za zabelo raznih jedil. Pri nas rabimo z večine „laško“ olje, pri katerem smo, kakor že ime kaže, odvisni od tujca Laha, dasiravno se tudi po nelaški Dalmaciji, Istri in v ostalem Primorju pridelava precej olja od oljke. Navadno laško olje namreč ni družega, kot mnogokrat zelo spacana (zeleno-sive barve) druga ali tretja ali še višja vrsta ali kvaliteta oljčnega olja, dočim pravimo prvim vrstam „namizno-“ ajkserovo-“ itd. olje.

Po drugih krajih se močno rabijo za jed drugačna mastna olja, ki si jih ljudstvo samo izdeluje in na to bi rad opozoril v tem spisu. V mislih imam v prvi vrsti bučno, potem pa tudi solnčne rože in žirovo olje.

Kakor je pri nas po revnih krajih navada, da se zbirajo sosede ob dolgih jesenskih in zimskih večerih zdaj pri tem zdaj pri onem sosedu, kjer pleto slamnate kite do pozne noči mej živahnim pogovorom, tako se nam nudi že po sosednji Koroški in Štajerski tale prizor: V hiši se zbere družba mlajšega in starejšega ljudstva; vsak je prinesel seboj večjo ali manjšo košarico bučnih, lepo posušenih pečka in v hiši se prične lušiti za stavo, da kar lete drobci luščin od rok in je slišati sršenje, kot bi se tropa senic gostila pri bogato pogrneni mizi z najslajšo pičo, bučinimi jedrci. Marsikak otrok si pridobi z vajo čudovito ročnost, v lušenju, da mu ni zlepa prevelika mera odločena za en večer.

Ko je zluščeno vse zrnje, ki se je pridelalo, romajo jedra v stope v mlin in zdrobljena jedra se stisnejo z močno stiskalnico bodi si na vijak ali z veliko večjim vspehom s hidravlično stiskalnico. Na izdelovanje bučnega olja bi vsled tega posebno opozoril kraje, kjer že rabijo v druge namene močne stiskalnice, n. pr. za stiskanje lanenega olja, ali kjer imajo zelo močne stiskalnice za sadje. Ugodno bi bilo izdelovanje bučnega olja tudi v krajih, kjer bi si ustanovili sadjarsko zadrugo, v prvi vrsti za

napravo dobrega sadnega mošta. Hidravlična stiskalnica za sadje bi služila z nekimi malimi premembami pri košu (prostor za vkladanje mase, ki se hoče iztisniti) tudi za stiskanje bučnega olja. Sadje se stiska jeseni, olje po zimi. Ljudstvo bi prišlo na ta način do primeroma cenenejšega, snažnega in okusnega olja, ki ga marsikje mnogo bolj cenijo od laškega. Meni vsaj je specifični duh in okus po jedrcih zelo po godu. Iz neizluščenih pečka se dobi 20 do 25% olja, iz jederc seveda mnogo več. Po tovarnah seveda pečka ne vtegnejo luščiti, ampak napravljajo olje naravnost iz pečka: najpreje jih na lahko pražijo, potem zmeljejo in na to 3—4 dni puste stati v kadeh, na kar stiskajo in čistijo. Tako olje iz tovarn je v debelejši plasti krasno temno rdeče, v tanki plasti zelenkasto, olje ki smo ga iztisnili iz semena brez luščin pa je jasno, jasno rumeno ali brez barve, brez vonja in prijetno sladkega okusa.

Marsikje bi gotovo kazalo poskusiti z izdelovanjem bučnega olja, ki bo gotovo več zaleгло, kakor če pokrmimo buče s pečkami vred prašičem. Kakor smo dobili bučo že davno v prvih stoletjih srednjega veka k nam iz vzhoda, najbrže iz Perzije, tako je prišla solnčna roža v Evropo še-le v 16. stoletju iz Meksike in Peruvanskega. Najpreje so jo imeli bolj za lepoto, kot še zdaj pri nas, drugje pa je prava kmetijsko-trgovska rastlina, na pr. na Ogrskem, Laškem, Ruskem in Angleškem.

Gotovo vsakdo pozna seme njeno, ki je črno, sivo ali belo, časih tudi pasasto. Luščina je tukaj leseno krhka in se da po dolgem rada sklati.

100 kg solnčničnega semena da 35—45 kg luščin in 55—65 kg oljnatih jederc. Jederca je treba najpreje na kamnu zdrobiti (šrotati), med ne preveč trdimi mlinskimi kamni, zdrob se potem loči s pomočjo pajkeljna in trijerja v oljnata jedra in v luščine.

Jederca brez luščin imajo v sebi: olja 34%, organskih snovij 54% (v teh 14% beljakovin), pepela 3%, vode pa 9%.

Dobi se pa s stiskanjem 28 do 30% olja in sicer pri prvem hladnem stiskanju 18 do 20%; potem pa je treba prešanje pogreti in še enkrat iztisniti, da dobimo še ostalih 10 do 12%.

Olje solčne rože je skoraj popolnoma enako barvi bučnemu olju, brez duha, le da ima zopet svoj posebni jak, prijeten in mil okus.

Mrzlo iztisnjeno olje se rabi izključno kot fino namizno olje; v vzhodni Rusiji ga rabijo za skoro vsa jedila.*) Gorko iztisnjeno olje pa se rabi pri izdelovanju firnežev, posebno pa v fabrikaciji mila. Rusija in Ogersko pošljeta največ tega olja v svet.

*) V velikih množinah pridelujejo solnčno rožo v guberniji Saratovski; glavno mesto Saratov se največ peča s proizvodanjem tega olja. Stebla rabijo za kurjavo.

Radi popolnosti še par besed o žirovem olju. Imamo tu in tam velike bukove gozde in kadar ti obrode, tedaj bi se veliko bolj splačalo izdelavati olje, nego pitati z žirom perotnino in pujse in — polhe v gozdu. Na Hanoveranskem, v Turingiji, ob Renu in v severni Franciji pridelujejo veliko žirovega olja. Bukov sad ima zunaj gladko, rjavo luščino, od znotraj pa jedro sladkega orehovega okusa. Sad z luščino da 25 do 30⁰/₀, izluščeno jedro pa 40 in več odstotkov olja.

Tudi to olje je lepo, solnčno-jasno rumenkasto z lastnim vonjem in milega okusa, če mrzlo iztisnjeno, služi kot izvrstno namizno olje. Dasiravno pa je izdelovanje tega olja že davno znano in zelo dobičkonosno, vendar kupčija ž njim ni zelo močna iz enostavnega vzroka, ker bukev ne rodi vsako leto, ampak 4 do 5 let.

Želeti bi bilo, da te vrstice ne ostanejo brez učinka; poskus bi vtegnil le koristiti ljudstvu.

Koliko si pridelal letos slame?

To se da prav enostavno zračunati po mlačvi. Že stari kmetijski veščaki so vedeli, da vlada pri dobrem obdelovanju mej množino slame in zrnja precej veliko soglasje, ki se ne spreminja veliko. Po njihovih skušnjah se suče razmerje zrnja do slame:

pri rži med	38—42 kg:	100 kg.
pri pšenici	„ 48—52 „ „ „	
pri ječmenu	„ 72—64 „ „ „	
pri ovsu	„ 60—82 „ „ „	

Ako torej gospodar ve (in to je dolžnost vsakega pametnega gospodarja, da ve) koliko kvintalov je pridelal kakega žita, tedaj lahko hitro tudi zračuna, koliko slame je pridelal. Pridelal sem na primer 2500 kg rženega zrnja, koliko slame? Na vsakih 100 kg ržene slame računamo 38—42, okroglo 40 kg zrnja, na 2500 kg zrnja pride tedaj $2500 \times 100/40$ t. j. 6250 kg slame (po proporciji $40 : 100 = 2500 : x$, iz česar izvira $x = 2500 \times 100/40$).

Higijena v rodbini.

Vesela resnica je, da občinstvo čimdalje bolj vpoštevata svarila, ki izhajajo od najznamenitejših zdravnikov proti alkoholu in vsem pijačam, dražejim živce. K poslednjim je šteti, kakor znano, zrnata kava, ki se ne bi je smela navaditi zlasti naša dorastajoča mladina. V prid vsake rodbine se je tudi v poslednjem desetletju izvršila nekakšna izpremema v navadi in provzročila jo je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava, ki ji posebno Kathreiner-Kneippovo proizvajanje daje okus in vonj zrnate kave. Zaradi te prednosti v okusu, vzorno združene s tako dra-

gocenimi, zdravstvenimi lastnosmi sladovimi, je Kathreinerjeva Kneippova sladna kava že izza petnajst let najbolj priljubljena kavina pijača. Da si pa vsakdo zagotovi prednosti te rodbinske kave, ki speši zdravje, opozarjamo na to, da se pristna Kathreinerjeva Kneippova sladna kava prodaja samo v izvirnih zavojih z imenom „Kathreiner“ in s sliko župnika Kneippa kot z varstveno znamko. Vsi posnemki, ki jih pogostoma odtehtavajo odprto, so vedno le preprosto oprazen ječmen ali celo oprazena rž; to dvoje pa glede okusa ne more nikoli ustrezati zahtevam, ki jih upravičeno imamo do namestka kavine pijače.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 10: (F. K. pri sv. M. n. L.) Prosim blagovolite v prihodnji številki Narodnega Gospodarja opisati, kakšni so mlinci na veter in koliko približno stanejo, kaj se da doma narediti in kaj se mora kupiti in kje je tu najbližje tak mlin.

Odgovor 10: Navadno kolo na veter obstoji iz okrogle ploskve, katero tvorijo deščice stoječe gosto druga poleg druge v poševni smeri. Samo v središču kolesa je odprtina (velika $\frac{1}{3}$ kolesnega premera), ki pušča veter skozi. S pomočjo zelo velikega repa tega krmila, ki stoji vedno pravokotno na ploskvi kolesa, se postavlja veterno kolo vedno tako, da zadeva veter vedno naravnost na kolo. Moč vetra se tu razdeli tako, da ena komponenta zasuje kolo. Bistroumna sestava omogoča tudi postaviti kolo v tako stanje, da veter ne pride sploh nič do učinka, kar je potreba za slučaj hudih viharjev, ki bi sicer lahko pretrli in razrušili celo kolo in je vrgli s tečajev. Za veterno kolo najugodnejša brzina vetra 7 m na sekundo; dela stroj tudi že pri 4 m brzine (v), toda učinek je bistveno slabši. Poprečno računamo lahko na leto do 150 veternih dni z ugodno brzino vetra, seveda na Holandskem in severno-ameriških morskih obalah, v domačiji veternih mlinov, tam imajo po 250—290 vetrovnih dni na leto. Radi natančnejših pojasnil se blagovolite obrniti na tvrdko A. Füratsch, Dunaj I., Nibelungengasse 1. V okolici dunajski poznamo pač mnogo vetrnih motorjev, a rabijo jih le za pogon vodnih sesalk. Stane pa:

kolo z	2.44	2.74	3.05	3.65	4.26	metri premera,
učinek	$\frac{1}{2}$	$\frac{5}{8}$	$\frac{3}{4}$	1	2	konjskih sil,
cena ca.	500	540	580	690	970	kron.

Kako zelo vpliva vetrova brzina na učinek kolesa, razvidite iz sledečega pregleda. Kolo, ki ima pri 6 m vetrove brzine moči 1 konjsko silo (HP) ima pri

vetrovi brzini (v)	4,	5,	6,	7,	8 m
konjskih sil (HP)	0.3	0.6	1	1.5	2.3.

Priporočajo se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov.

Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Zajamčeno pristno vino ima v zalogi Kmetijsko društvo v Vipavi veliko množino, katero prodaja za mašna vina belo od 40—60 kron 100 l postavljeno na postajo Postojna. Rudeče po 35 kron. Zadrugam in večjim odjemalcem oddaja vino po izjemnih znižanih cenah. V zalogi je tudi tropinsko žganje.

Ogrska rožnata paprika Szegedinska I-a, sladka, jamčeno prava, priznana najboljša vrsta. Lastni pridelek à kg 5 Kron. Pošilja se proti povzetju od 1 kg naprej poštne prosto. Nadalje posebnosti: **špeh, ogrske salami** itd po najnižji ceni. Razpošiljevalna trgovina raznovrstnih deželnih pridelkov **HAUPT A. RUDOLF, Budimpešta (Ogrsko) VII. Ovoda-cesta 22.** 24-9

Zadružna zveza

oskrbuje

= svojim zadrugam =
vse tiskovine, blagajne itd.

„Alexandra“

danski posnemalnik za mleko.

Prednosti:

Najostreje posnemanje — lahek tok —
hitro in pripravno snaženje — nevar-
nost izključena — jednoletno jamstvo.

Izdeluje na uro:

55 do 500 litrov z ročnim delom, 400 do 2500 litrov z gonilno silo.

Zaloga vzorcev

241 12—7

akcijska družba „Titan“

Dunaj, II., Freilagergasse 5.

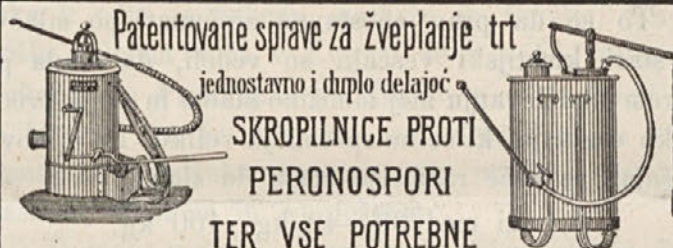
Zastopniki se povsod iščejo.

Baderna (v Istri), gospodarsko društvo, ima v svoji zadrugi kleti 4000 hl črnega in 500 hl belega vina.

Kdor hoče kupiti izborna istrska kapljica po zmernih cenah, jo dobi zanesljivo pri gospodarskem društvu v Baderni.

Take table preskrbi zadrugam „Zadružna zveza“.

Patentovane sprave za žveplanje trt

jednostavno i duplo delajoč

SKROPILNICE PROTI
PERONOSPORI

TER VSE POTREBNE

VSAKOVRSNE POLJEDELSKE I VINOGRADARSKÉ STROJE,
prodaja v najboljši izvršitvi,

JG. HELLER NA DUNOJU

II. Praterstrasse 49

Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.

236 12—9

Hočete dolgo živeti

In se veseliti dobrega zdravja? Da dosežete to, skrbite zato, da ohranite zdrav želodec in redno prebavljanje.

Vsakomur, kdor je želodec s težkimi, prevročimi ali premrzlimi jedili pokvaril ali prehladil, gotovo pomaga

GERMANOV ŽIVLJENJSKI CVET (ESENCA),

katerega z največim uspehom rabi pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, napihnenju, gorečici (zgagi), slabosti, glavobolu, omotici, krču, zaprtem telesu, zlati žili. Po preobilih pojdinah, posebno pri mastnih in težko prebavljivih jedilih, ta cvet odstrani tiskanje in bolečine in zbija tek, s čemur v visoki meri pomaga k ohranjenju telesa. Ker odstranjuje vse sprijene soke iz telesa, očisti kri, in ima tudi pred vsemi podobnimi pripomočki to prednost, da je čisto neškodljiv, če se tudi rabi dolga leta, ker je napravljen iz najčistejših, skrbno izbranih zelišč, ter ima prijeten, grenko-aromatičen okus, da ga morejo rabiti tudi občutljive osebe, otroci in žene.

Germanov življenjski cvet kot pravo ljudsko in domače sredstvo, naj ne manjka v nobeni hiši, ker dostikrat obvaruje pred hudo boleznijo, ko ni zdravniške pomoči blizu. Pri nakupu naj se vedno zahteva Germanov življenjski cvet iz lekarne „črni orle“ v Belovaru, ker so še sredstva z enakim imenom, a ne tako dobra. Za znamenje pristnosti mora vsaka steklenica, ki je v zelenem zavitku nositi polno ime tvrdke: **Lekarna „pri črnem orlu“ K. Germana v Belovaru** (Hrvaško), kamor je tudi pošiljati vsa poštna naročila. Cena steklenice K 1-40, po pošti vsaj dve steklenici. Za zavoj 40 vin. več, kot poštno povzetje, ali se pošlje znesek prej. Naslovi morajo biti pisani razločno in natanko. Pojasnila, prospekti, navod o porabi zastoj.

Germanov življenjski cvet moram trpečemu človeštvu najtopleje priporočiti, ker sem se osebno, kakor pri mnogih občanah katerim sem ga priporočal, mogel prepričati, o izvrstnih uspehih. Naznanjam Vam, da sem od raznih stranij poskusil že mnogo sredstev, ali nobeno ni imelo zaželeni uspeha, kakor Germanov življenjski cvet.

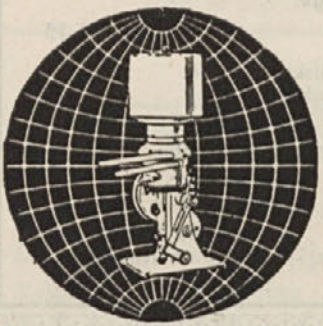
Pošljite mi zopet osem steklenic Germanovega življenjskega cveta, ki ga bom vsem bolehaločim na želodec najtopleje priporočala Jaz že okrevam.

225 26—13

Edmund Medeotti, župnik v Trojstvu, Hrvaško.
Andrej Žižek, Sv. Ana na Krembergu.
Apolonija Haberl v Semrijah, Štajersko.

C. kr. priv.
pred ognjem in tatovi varne
blagajne
 prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic
M. Adlersflügel
 založnik Raiffeisnovih posojilnic
 Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.
 233 24-13

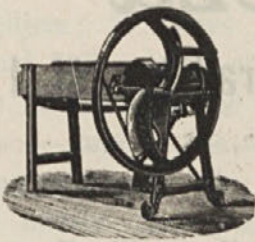
Globe mlekarske naprave
 vse strojekakor tudi in orodje za transport mleka,
 za delanje masla, sira
 itd. izborna napravljeno
 prodaja
Globe - separator -
družba
 Dunaj XVI/2
 Neumayergasse Nr. 17.
 Zahtevajte ilustrovane cenike.
 Zastopniki se iščejo.
 231 x-15

Hočete imeti čedno vežó in hodnike
v hiši? Oskrbite si
cementne plošče
 katere dobite po **nizkih cenah**, kakoršnih
 niste vajeni, v raznih barvah in vzorcih po
 3 do 6 K loco Ljubljana za 1 m².
Cementne plošče so izvrsten
tlak za cerkve, zakristije,
za kuhinje; močnejše tudi
eleganten trotoar za pred
in okoli hiše in cerkvâ.
 Dalje priporočamo podjetnikom in slavnim
 cestnim odborom
cementne cevi (10—40 cm notr. svetlobe)
 in drugo cementno blago.
ANDREJ ZAJC
 cementarna na PEŠATI, pošta Dol (Lusttal).
 Vzorci v naravi na zahtevo! 238, 6—5

Nad 200 strojev v zalogi!
Najboljše mlatilnice,
 gepeljne, tri-
 jerje, čistilnice
 (pajkelne),
 slamoreznice,
 mline in preše
 za sadje, fine kose, srpe in
amerikanske motorje
na bencin
 posebno pripravi za kmetije
 in vse potrebščine za poljedelstvo v veliki
 izberi priporočata po nizki ceni
Karol Kavšeka nasledniki
Schneider & Verovšek
 trgovina z železnino in zaloga strojev
 Ljubljana, Dunajska cesta 16.
 243 x-6 Slovenski ceniki brezplačno.
Nad 200 strojev v zalogi!

Pozor! Čitaj!
Bolnemu zdravje!
Pozor! Čitaj!
Slabemu — moč!

Pakraške kapljice
 in slavonska zel, to
 sta danes dve najpri-
 ljubljenější ljudski zdra-
 villi med narodom, ker
 ta dva leka delujeta go-
 tovo in z najboljšim
 uspehom ter sta si od-
 prla pot na vse strani
 sveta.

Pakraške kapljice:
 Delujejo izvrstno pri
 vseh želodčnih in čre-
 vesnih boleznih ter od-
 stranjujejo krče, boleti
 iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo
 male in velike gliste, odstranjujejo mrzlico in vse druge bolezni,
 ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse boleti na jetrih in
 vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron;
 zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. —
 Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pa-**
kracu št. 102, Slavonija. — Denar se pošilja naprej ali s
 poštnim povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 stekleničic
 (1 ducat) 5 K, 24 stekleničic (2 ducata) 8 K 60 vin., 36 ste-
 kleničic (3 ducati) 12 K 40 vin., 48 stekleničic (4 ducati)
 16 K, 60 stekleničic (5 ducatov) 18 K.
 Manj kot 12 stekleničic se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi z vprav sijajnim in najboljšim
 uspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolk-
 losti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodanju,
 kataru in odstranjuje goste slin ter deluje izvrstno pri vseh,
 tudi najstarejših prsni in pljučnih bolečinah. — Cena je sle-
 deča (franko na vsako pošto): 2 originalni steklenici 3 K
 40 vin., 4 originalne steklenice 5 K 80 vin., 6 originalnih
 steklenic 8 K 20 vin.

Manj kot dve steklenici se ne razpošilja. Prosim, da se
 naročuje naravnost od mene pod naslovom: 242 12—1

P. JURIŠIĆ, lekarnar v Pakracu 102, Slavonija.

Čitaj! — Naroči! — Ne bo ti žal!

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog koncem leta 1904:
čez 11 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet v letu 1904:
K 46,173.224·38

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kaknega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1904: K 11,095.751·15 — Denarni promet do 31. decembra 1904: 46,173.224·38
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1905.

234, x-12

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju,

Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.

Francišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos

Ivan Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Karol Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, Gradišče št. 1

(uhod: Kongresni trg št. 16)

preskrbuje za svoje člane

nakup

vseh gospodarskih potrebščin, posebno pa umetnih gnojil: Tomazeve žlindre, kalijeve soli, solitra, superfosfatov itd., modre galice, žvepla, krme, koruzne moke, otrobov itd., semen, živine, strojev, orodja itd.;

nakup

vseh gospodinjskih potrebščin;

prodajo

vsakovrstnih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

➡ Zaloga Barthel-ovega klajnega apna, oddaja se od 5 kg. naprej. ➡